

УДК 633. 289 (477)

Гратилю О. Д., Сменов В. Ф., Сменова Г. С., Петричук Л.І.

*Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова
“Асканія-Нова” – Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства*

ЛАМКОКОЛОСНИК СИТНИКОВИЙ – НОВА ПАСОВИЩНА КУЛЬТУРА ДЛЯ ОВЕЦЬ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Важливим питанням збагачення біологічного різноманіття при веденні екологічно збалансованого сільського господарства є відновлення і раціональне використання природних кормових угідь шляхом розширення асортименту трав.

Серед видового набору кормових трав особливої уваги заслуговує ламкоколосник ситниковий (*Psahyrostachys Nevski*) – кормова рослина степових і напівпустельних пасовищ, яка поєднує в собі високу урожайність і посухостійкість, продуктивне довголіття і пасовищну стійкість, отавність та добрі кормові якості.

Високу посухостійкість ламкоколоснику забезпечує міцна коренева система, яка проникає в ґрунт до 3 метрів, основна маса якої розташована в шарі до 50 см. Дорослі рослини зимостійкі і добре витримують морози (до -40°C) навіть у безсніжні зими.

Пасовищне довголіття ламкоколосника ситникового може тривати 20 і більше років. Високоотавна культура, забезпечує надходження зеленого корму однією з перших навесні. Все це відносить ламкоколосник ситниковий до ряду найбільш перспективних кормових рослин, як компонента для поліпшення природних кормових угідь та створення сіяних пасовищ в суходольних регіонах України.

Спостереженнями за ростом і розвитком рослин ламкоколосника ситникового, динамікою накопичення надземної фітомаси та біологічних особливостей, відмічено, що в умовах богарного землеробства півдня України початок відростання рослин навесні настає значно раніше, ніж інших багаторічних

кормових злаків. На другому році життя цю фазу відмічено у І-ІІ декаді квітня. Фазу трубкування у ІІ-ІІІ декадах квітня.

У дослідженнях з оцінки морфологічних та біологічних ознак встановлено, що ця культура здатна не тільки зберігати свої властивості, що були притаманні їй в умовах свого природного ареалу, але й значно перевищувати їх. Так, висота рослин у наших дослідах у фазі трубкування перевищувала на 8,0-11,0 см рослини природного ареалу Казахстану і становила від 36,5 до 44,1 см. Облистяність цієї рослини в середньому становить 74%, що підтверджено нашими багаторічними дослідженнями.

Веgetаційні періоди по роках досліджень супроводжувались різними погодними умовами – від добре зволжених до посушливих у весняно-осінні місяці та від безсніжних і морозних до помірних зимових. Відмічено високу посухо- та зимостійкість ламкоколосника ситникового: незважаючи на температурні коливання та наявність, або відсутність атмосферних опадів, рослини на дослідних ділянках і в колекційному розсаднику залишались цілком життєздатними.

У перший рік життя рослини розвиваються повільно: посів колосняку ситникового було проведено навесні 23.03.2008 року, масові сходи одержано через 20 днів, через 21-23 дні після сходів рослини увійшли у фазу кушіння і залишалися у цій фазі протягом першого року життя.

На другий рік життя ламкоколосник ситниковий забезпечував урожайність в першому укосі 24,5 ц/га, а з отави надійшло 10,9 ц/га. В наступні роки показник накопичення надземної фітомаси поступово збільшувався і забезпечував урожайність 108,0-119,4 ц/га в тому числі з отав надійшло 30,7-42,5 ц/га зеленої маси.

Ця кормова рослина має високий рівень основних поживних речовин у фазу трубкування, який поступово знижується по мірі подальшого розвитку рослин.

За результатами проведених досліджень і спостережень встановлено перспективність ламкоколоснику ситникового як високоцінної кормової рослини пасовищного використання для посушливих регіонів України.